

Nro 51.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Decembernek 24-dik napján 1793.
esztendőben.*

Német Birodalom.

Manheimból a' Palatinátusi V. Fejedelemségnek fő és anya városából érkezett magános levélben ilyen örvendetes ki fejezésekkel él az író: A' melly nagy vala ennekelötte félelmünk, épen olly nagy már most reménységünk az iránt, hogy tökéletesen meg szabadúltunk a' Frantzia patriota seregeknek dühösségektől. Múlt hólnapnak 29-ik napján egészlen öszve törtettek *Lauterne* vidékén, a' meg öletett Frantziáknak száma felylyebb megy 10 ezernél, ide nem számlálván a' fogságba esteket. Tsak egy sántzban is, mellyből elsőbben ki üzettettek a' Prussusok, hanem

ismét vissza vették azt, 800 Frantziák vitettek a' *Márs* isten oltárára, a' kiknek eszeket, szemeiknek világokat meg homályosítván a' pálinkának szelze, mint a' dühöttek, úgy rohantak a' tűzbe, a' Prussiai kártátsoknak zápora rendestől terítette őket a' földre, úgy hogy, allig lehetett nékiek a' holt testeknek soksága miatt előre menni. — Mindgyárt következő napon kurirt küldött a' *Brunsvigiai* hertzeg a' *Kéthidi* (Biponti) Fejedelemhez ezen győzedelemnek örvendetes izenetével, de eggyzersmind azon kéréssel, hogy, mivel sem a' tsatának mezején, sem körül belől, semmi kenyeret és eleséget kapni nem lehetne, küldene el lankadott seregeinek tápláltatásokra, és meg frisseltetésekre szükséges kenyeret. A' minémű nagy örömmel vette a' *Kéthidi* hertzeg ezen hirt, épen olly nagy készséggel teljesítette a' győzedelmes hérósnak kívánságát. Éjjel nappal sütöttek a' kenyér sütők, 's szekerekkel vitetett a' kenyér a' táborba. Két nap 's két éjjel szünetienül fegyverben vóltak a' Prussiai seregek, és úgy szólván, erejek felett való dolgot vittenek végbe, két, söt három annyi ellenséggel szálván izembe, mint vóltak önnön magok. Az Austriai seregek is felettébb elő-menetelesítették ezen győzedelmet, kik közzül 8000 ember küldetett segittségekre. Noha pedig illy rendkívül való vólt azon győzedelem, még is mindazáltal *Ladenburgba*, (*Heidelbergba*, és *Manheim* közt fekvő kitsiny és igen régi városba, holott laktanak ennekelőtte a' *Wormátziai* püspökök) ment a' Prussiai hadi commissarius által, előre el látván azt, hogy valamedig eggy harmadik ütközet nem léfzen, mind addig nem fognak nyúgodni a' kakasok. A' töllök való félelem miatt sok helységekből ki költöztek a' lakosok, 's bátorságosabb helyre mentek. — Decemb. 1. napján 400 szekérnél több ment *Manheimon* által, mindnyájan a' *Frankentháli* és *Wormátziai* környékből valók. — Hertzeg *Hohenloé* Cs. K. Generális öszve fogja magát a' Prussiai seregekkel kaptsolni, mellyből azt a' bizonyos következtést húzzák ki némellyek, hogy nem soká-

ra eggy újabb véres ütközet fog lenni az égyesült és Frantzia seregek közt.

Ezen rendkívül való győzedelemről így szólnak a' *Frankfurti* magános levelek: Győzedelem! győzedelem! meg veretett az ellenség, el múlt a' félelem és nyúghatatlanság, melly *Frankfurt* városának lakosait is környül vette, a' Frantziák sebes lépésekkel lett közelgetéseknek hallására. Hitel felett való dühösséggel és bátorsággal rohantak a' Brunsvigiai hertzegnek seregeire, és sem a' hegyeken való fáradságos utazás, sem a' Prussiai artilleriának tüze nem tartoztathatta őket, még is mindazáltal tsak ugyan kéntelenek voltak hátrálni. Következett napon, u. m. Novemb. utolsó napján még mérgesebb vólt az ütközet, mint az az előtt való napon is. Égyedül a' *Brunsvigiai* hertzeg tálentomainak, és bölts rendelkezéseinek lehet a' rajtok vett győzedelmet tulajdonítani. Elöl hátúl, két oldalról, úgy körül fogott az ellenség, hogy ijettében azt sem tudta, mit mivellyen, 's merre nyisson magának útát. A' holt testeknek soksága miatt allig lehetett a' Prussiai kavallériának előbb menni. Régúta nem történt illy véres, és irotztató ütközet, úgy annyira meg mergesedtek a' Prussusok, hogy ritkának kegyelmeztenek meg. A' Gr. *Wurmser* által küldetett segítő seregek 18 órányi földet, 10 óra alatt vittének végbe. — A' Prussiai seregek között is sok derék tizt és katona el hullott. A' *Hohenlohé* hertzeg regementéből magából 700, a' Brunsvigiai hertzeg regementéből 400 ember esett el, könnyen lehet gondolni, hogy a' több tűzben vólt regementek sem mentek el veszteség nélkül a' tsata piatzirol, a' mint iratik, leg többet szenvedett a' *Henrik* királyi hertzeg gyalog regementye. Az el esett Prussiai tiztek között, kiknek számok 40-re tétetik, vólt *Kleist* Generál is, eggy igen nagy tudományú, kiváltképen pedig a' *Mathesisben* erős férfiú, annak a' hires *Kleistnak*, a' ki a' 7 esztendei háborúban az *Oderai Frankofurtum* mellett, Prussusok és Oroszok közt töttént

tsatában el esett, és a' kinek ditsőséges munkáit a' leg későbbi maradékok is tellyes meg elégedéssel fogják olvasni, igen közelről való atyafia.

Frankfurtból az is jelentetik továbbá, hogy múlt hólnapnak utolsó napján még tovább is üzte volna a' Brunsvigiai hertzeg a' Frantziákat, ha magokat az erdőbe nem vonták volna. Az üzetésben eggy egész Frantzia batalliont aprítottak öszve a' Saxóniai dragonyosok. Sok helyet 6, 7, sőt 8 hólt test is hevert egymáson, és egész 8 napig is allig temethették el a' parasztok a' hóltakat.

A' *Rajna* mellyékéről azt írja leg közelebb eggy levelező társunk, hogy a' múlt hólnapnak három utolsó napjain annyi ember veszett el a' fegyvernek éle által, hogy *Türkheim* vidékéről is parasztoknak kellett azoknak el temettetésekre menni. Az el esett Frantziák közt igen sok afszony személyek találtattak, a' kik versent hadakoztak a' férfiakkal. A' meg sebesítettek közt találtatott afszonyok épen olly részegesek vóliak, mint a' férfiak. Azt vallotta eggy el fogattatott Frantzia Generál, hogy 115 ezer főből állott az a' napon meg verettetett Frantzia sereg, és hogy eggy különös remek munkáját mutatta a' Brunsvigiai hertzeg hadi tálentomának ez által. — A' Prussus katonák, mintha a' parádé piatzon lettek volna, úgy taktikáztak ezen ütközetben, és épen ez által, és a' Prussiai ártillériának tüze által szereztetett a' győzedelem. Úgy hallatik, hogy 20 batalion Prussiai gyalogság, és 11 escadron lovasság masirozik a' *Rajna* környékén táborozó Prussus seregeknek öregbitetésekre.

Közelébb múlt szombaton ismét eggynéhány nevezetes hadi történeteket tétetett a' *Bétsi* hadi Cancellária közönségessé:

Hogy Decembernek 2-ik napján három Frantzia colonné ment ki *Givetből* a' *Koburg* hertzeg kormánya alatt lévő Cs. K. seregek ellen, és min.

denik 500 főből állott. Az első a' *Maas* vizén túl *Merville* felé; a' második *Hermeton* felé; a' harmadik a' nevezett viznek jobb partyán *Blaimont* felé. A' két első colonné a' nevezett faluk mellett egymástól nem messze meg állapodván, semmihez sem fogott; ellenben a' harmadik hat ágyuval, és 50 lovassal *Cense de Vaut* nevű helységig fűrván magát előre, keményen ágyuzott az úgy nevezett régi sántzban vigyázott seregeinkre. *Steingruber* *Wurmser* huszár regementéből való kapitány 70 emberrel, és *Stoichovich* fő Strázsamester egy osztály horvátokkal küldettétvén G. Májor *Riese* által amazok ellen, nemcsak vissza üzték őket, hanem ennekfelette sok embert vágának le közülök a' huszárok, 4-et pedig el fogtak. A' miéink közül égygyetlen egy ember mondatik sebbe estnek lenni. Ezen rövid jelentésből azt hozhattuk ki, hogy *Belgiomban* sokkal kevesebb hadi történetek esnek, mint *Alsátziában*, és a' *Rajna* mellyékén.

Gr. *Wurmser* lovas hadi vezér ekként folytatta az *Alsátziában* történt dolgoknak historiáját.

Decemb. 2-dik napján reggeli 8 órakor megújította az ellenség, az az előtt való napon a' setét éjjel által félben szakasztatott viadalt, és elsőben is seregeinknek bal szárnyát támadta meg, és hogy *Hahn* Gen. Májor kórmányára bízott regementeknek bal oldalába tsaphasson, a' *Rajna* felé masirozott; de mivel nem reménylett ellent állásra talált ottan, ismét vissza tért, és öfzve szedvén *Pfaffenhofen* alatt egész erejét, 30 ágyuval és számos gyalogsággal, és lovassággal ütött seregének jobb szárnyára. A' gyalogságot a' *Rödel* granatéros batallionnyának, *Ferdinánd* fő hertzeg Magyar gyalog regemente 3 compániájának, és 4 *Austriai-Stiriai* szabad seregek artillériája; a' lovasságot pedig *Borsos* *Waldeck* regementéből való *Obristlájtinánt* egy osztály dragonyossal, és egy *escadron* *Székely* huszárokkal vissza verték. Hanem minthogy a' nevezett *Oberstlájtinánt*

kéntelenítetett a' Frantzia kártátsoknak zápora miatt magát egyg kevéssé vissza vonni, ismét vér szemet kapott a' Frantzia lovasság, és újjobban meg támadta ötet. Meg mérgesítetvén ez a' mások hadi próbákon által ment hadi tizt, maga mellé vett 1 escadron vasast, és ismét vissza verte az ellenséget. A' mint a' hadi Cancellária jelenti 300 Frantzia maradt ezen tsatában; részünkről pedig 34 ember, és 28 ló; sebbe estek 110 ember, és 51 ló (eggy Erdélyi jó akaróm és levelezőmnnek múlt Szombaton érkezett leveléből ezeket olvasom: Azt mondják itten némellyek, hogy a' *Magyar Kurir* részre hajló, nem bátorodik az igazságot meg írni, és mikor 5, 6 ezer emberre teszi a' Frantziáknak veszteségeket, akkor a' miénket egyg két százra s. a. t. Én erre azt felelem, hogy én se többre, se kevesebbre nem teszem, nem is tehetem, hanem tsak a' mennyire a' *Bétsi* hadi Cancellária teszi, mellynek hiteleségét, sem én, sem más kétségben nem hozhattya. És én úgy tartom, hogyha az ilyen hajhasogató emberek a' több Magyar újságokat az enyimmel öszve veszik, tapasztolni fogják; hogy azok sem teszik sem többre, sem kevesebbre).

Ezen tsata alatt 4 granatéros compániát küldött *Waldeck* hertzeg a' *Soor* vizéhez *Pfeilhofen* felül olly véggel, hogy azok óldaslaslag vennék az ellenséget, önnön maga pedig *Ferdinánd* fő hertzeg Magyar gyalog regementének egy battallionnyával, és 300 Székelly hufzárokkal *Weyersheim* alá ment, és által hajtotta az ottan állott 2000 Frantziákat a' nevezett folyó vizen.

Mind ezeket pedig azért mivelte az ellenség, hogy egész erejét a' *Condé* hertzeg corpora ellen fordithassa, mellynek hire előre fülébe menvén *B. Kospót* Gen. Májornak, Gr. *Gyulay* regementéből egyg ősztályt, 1 escadron karabélyosokat, és egyg escadron vasasokat küldött a' nevezett hertzegnek segittségére, ennekfelette mind egyg, mind más óldalról, öregbitette külső ör-állóit. — Dél előtt 10 órakor rohantak a' *Condé* hertzeg

corpusára a' Frantziák, és mind a' két rész erősen ágyuzott egymásra, ezzel a' külömbséggel, hogy a' hertzegnek ágyúi 8 fontosok, az ellenségé pedig 16 fontosok vóltanak. Minthogy *Berstein* nevű helység akadályára vólt a' Frantziáknak, dél után 1 órakor olly nagy dühösséggel rohantak arra, hogy az azt védelmező *Mirabó* legiója, és *Hohenlohé* hertzeg regementye, kénytelenek vóltak abból magokat vissza vonni. Jól tudván azt *Condé* hertzeg, hogy a' nevezett helységnek meg tartásától, vagy el vesztésétől sok függene, el tökélettelte magában, hogy akármennyiben kerül, még is vissza fogja azt venni. E' végre a' Frantzia nemesekből álló két batallionnyát colonnéba állította, fiát a' *Burbóniai* hertzeget a' lovassággal, a' helységnek túlsó oldalára küldötte, maga pedig minden halasztás nélkül rajtok ütött. Még előre keményen meg parantsolta, hogy míg a' faluhoz nem érnének, még tsak egy lövést se tenne egy colonné is, mellynek égyike jobbra, másika balra, a' harmadik pedig, mellyet önnön maga vezérlett, égyenesen, és a' leg szebb rendel a' helységnek közepe ellen mentek. Mennél közelebb érkeztek ezen colonnék a' falú gátjához, annál sűrűbben 's keményebben tüzeltek reájok a' patrióták, és a' midőn 15 lépésre vóltanak már előttök, olly kemény plotton tüzet adtak reájok, hogy mint a' kéve, úgy hüllött a' *Conde* hertzeg embere. (f) Még is mindazáltal nemtsak meg nem rettentek vitézei; sőt inkább még jobban meg mérgesedvén, puskaikra rakott bajonétokkal rohantaak reájok, és minekutána egynéhány százat által döföltek vólna, négy

(f.) Plotton vagy Peloton (*deákúl manipulus, semicenturia peditum*) tulajdonképen 40 vagy 50 főből álló gyalog csoportot teszen. — A' Prussiai ármadiánál egy nyóltzad részét teszen a' regementnek, melly 300 emberből áll.

ágyúikat, és három puska poros szekereket is elvették.

Azon közben a' *Burboniai* hertzeg is végbevitte a' reá bizattatott dolgot, és oly szerentsés volt, hogy mindjárt eleinte 2 batallion patriotákat futamtatott meg, és ha a' mezőnek tulajdonsága engedte volna, talám mind egy lábíg le sózta volna őket. Az is nagyon akadályoztatia szerentséjének folytatását, hogy a' karján esett vágás miatt, kénytelen volt testvér öttésének az *Enghien* hertzegnek a' kórmányt által adni. Ez is nem alább való módon viselte magát, és a' midőn más Frantzia nemesek is oda érkeztek volna segítségére, elsőben is a' lovasságot, annakutánna pedig a' gyalogságot futamtatta meg, és mindkettő közzül sokat le vagdaltatott. A' miképen az udvari hadi Cancellária világosan meg jegyzi, mintegy 1200 ember maradott a' Frantzia patrioták közzül a' tsata piatzon, 20 pedig 7 ágyúval, 3 puskaporos szekérrel, és 35 ágyú vonó lovakkal el fogattattak. A' *Condé* és *Burbóniai* hertzegnek seregei közzül 279 ember mondatik meg hólnak, és sebbe esettnek lenni. Önnön magamag vallya *Condé* hertzeg, hogy az ellenségen vett győzedelmet leg inkább a' segítségére küldetett *Gyulay* Magyar gyalogjainak kölzönheti.

Azon szempillantásban támadták meg 6000 főből állott Frantziák *Ohlungen* és *Davendorf* közt vigyázaton állott Császár dragonyos regementének Oberstlájtinántyát *Klénau* Grófot is. E' pedig *Henriquez* kapitányt egy escadron dragonyossal, és *Ribossi* kapitányt 200 Erdődy hufzárokkal a' B. *Szörényi* fő Strázsamester divisiójából ellenek küldvén, 250 embert le vagdaltatott közzülök, a' többit pedig vissza üzette.

Valamint ezek, úgy azok a' Frantziák is szerentsétlenül jártak, a' kik a' Modénai könnyű lovas regementének Oberstlájtinántyát, a' *Hessen-Homburgi* hertzeget *Neuburg* mellett meg támadták. Ez mind addig védelmezte magát a' nállá-

nál sokkal számosabb ellenség ellen, valameddig oda nem érkezett segítségére, a' fellyebb említett Gr. *Klénau* Oberstlájtinánt. Ekkor öszve kaptsolt erővel egész *Pfaffenhofenig* üzték amazokat, és *Davendorfból* is, a' hová vették magokat, ki hajtották. Ezen tsatában is 800 embernél több vezett el a' Frantziák közzül. Valamint másutt, úgy itten is vitézi módon viselték magokat a' *Hessen. Homburgi* hertzegen, és *Klénau* Grófon kívül, *Oppel* Obester, Gr. *Descours* kapitány, Gr. *Hardek* kapitány, és *Farkas* hadnagy a' *Hohentzoller* vasas regementéből; *Musziel* kapitány, *Fichtel* fő hadnagy, *Wagner*, és *Leitner* all hadnagyok a' Császár dragonyos regementéből; *Kovachevich* Obester, és *Mihanovich* kapitány, a' Horváth regementből; *Seyffer* kapitány, és *Seyffer* fő hadnagy *Vallis Olivier* regementéből; B. *Lusintzki*, és *Fekete* fő hadnagyok, *Beck* és *Boldizsár* all hadnagyok az *Erdödi* huszár regementéből. Rélzünkről, a' mint a' hadi Cancellária jelenti, 30 ember esett el, és kapott sebet, az elsőbhek közt vólt *Wagner* hadnagy a' Császár dragonyos regementéből; az utólsóbbak közt pedig Báró *Lusintzki* fő hadnagy az *Erdödi*, és *Leitner* hadnagy a' Császár dragonyos regementéből.

A' miképen már más izben is jelentettük, és a' mint most önnön maga Gr. *Wurmser* is meg erősíti, Gr. *Gyulay* Oberstlájtinántnak *Mersweiler-nél* és *Gundershofennél* vigyázaton állott seregeit is számos Frantziáság támadta meg, és meg lehetösen is tüzelt reájok; hanem valamint másutt, úgy itt is sem hozzá nem férhettek, sem pedig nem árthattak nékiek.

Decemb. 3-dik napján semmi nevezetes dolog nem történt. Az után következett napon seregeink bal szárnyának egygy része *Drusenheim* mellé tétetvén, annyiban nagy hasznunkra vólt, hogy annakutánna nem bátorkodott seregeinknek azon szárnyát olly gyakorta nyúghatatlankodtatni az ellenség.

A' nevezett napon ismét számos Frantzia seregek mentenek *Condé* hertzeg *Berstheimi* tanyája eleibe, ahozképest szükségesnek ítélte B. *Kospoth* Gen. Májor egynéhány osztály gyalogságot, és lovasságot küldeni a' nevezett hertzegnek segítségére. Bizonytalan lévén, hová, 's ki ellentette legyen fel tzellyát az ellenség, minden örülőknek számokat meg szaporította, 's égyersmind *Musziel* kapitányt egy fél escadron dragonyossal, és 40 gyalog emberrel *Altdorf* ellen küldötte, hogy az ottan tanyázott Frantziákat onnan ki üznék, és vennék el a' falút tőlök. A' reá bízott dolgot szerentsésen el követvén a' nevezett kapitány, maga Gr. *Klénau* Oberstlájtnánt a' Császár dragonyos regementének 2 escadronnyával; és 2 tüzg Erdödi huzárokkal *Rifendorfon*, és *Altdorfon* által az ellenség felé indúlt, mellyet látván a' Frantziák, seregeiknek felét el lenek küldötték. Mivel eleve tudta ezt a' nevezett Oberstlájtnánt, egygy escadron vasas, és ugyan annyi dragonyos katonákat lesbe állított; a' kik mihelyt észre vették a' Frantziáknak mozdulásaikat, mingyárt bal oldalába tsaptak, 50 embert közzülök le vágtak, a' többit pedig vízfőzra üzték. Említettük már a' múlt alkalmatossággal is egygy két szóval, hogy *Hocze* Gen. Májor Decemb. 3 ik napján ki ment az ellenség fekvésének meg kémlelésére, mellyet végben vivén a' következő éjjel 2 ágyúval, 1 haubitzával, és 2 compánia granatérossággal ki küldötte *Cservenka* artilleria kapitányt *Zinzelig*, azzal az hagyományal, hogy, ha a' Frantziák meg zavarodnának, fogná őket oldalaslág. Más feől Leopold fő hertzeg huzár regemente kapitányának *Grusnak* azt parantsolta, hogy azon regementnek egy osztályával, és 1 escadron karabélynsokkal, mingyárt indúlna ki, 's ütne a' Frantziákra, mihelyt rélzünkről az ágyúzás el kezdödne. — Fülében menvén e' dolog *Mersweiler* mellett vigyázatban állott Gróf *Gyulay* Oberstlájtnántnak, és *Péchi* fő Strázsamesternek, a' ki egygy batallion Székely gyalogsággal *Gondershofen* mellett tanyázott, ma-

gok is ki indúltanak, és alkalmasok rendelkezéseik 's vitéz tselekedeteik által, tökéletes meg elégedést szereztenek *Hocze* Generálnak. Minekutánna a' rendelkezések ekképen meg tétettek volna, bögni kezdtek ágyúink, 's repülni az alsó *Bronn* mellett fekvő *Frantzia* táborba. Ugyan a' ki állított lovasság sebes vágatva rajta hajtott a' *Fr. gyalogságon*, közzülök sokat le vagdalt, az életben meg maradtakat széllyel üzte, és 7 ágyúkat el nyerte, a' négye, mellyek előtt lovak vóltanak bé fogva el vitetett, a' háрма pedig, mellyekben semmi lovak nem vóltak bé fogva, egy darabig ott hagyattak. Azonközben a' felső *Bronni* tetökről keménnyen kezdvén lovas seregeinkre az ellenség ágyúzni, kéntelenitettek egy kevésé magokat vissza vonni, mellyet észre vévén a' széllyel szorított *Frantziák* ismét öszve gyűltek, bé rohantak az erdőbe, és az ottan találtatott 3 ágyúkat el vitték. Mihelyt észre vette e' dolgot *Hocze* Generál, mingyárt ágyúkat vonatott az alsó *Bronni* tetökre, ellenek küldötte a' lovasságot; a' granatéros és könnyü gyalogságot pedig az erdő felé indította. Illyenképen nemtsak az erdőnek tsútsát, hanem az alsó és felső *Bronni* tetöket is oda hagyták a' *Frantziák*, 's nyakra före el futottak onnan, a' kiket egészen a' *Zinveileri* tetökig üzték lovasaink, ekkor is 2 ágyút, 2 puska poros szekeret, 1 zászlót, és egy 6 fontos ágyú golyóbisokkal meg terhelte-tett hosszú szekeret nyertenek. A' mint az udvari hadi Cancellária által jelentetik, 1000 embernél több veszett el a' *Frantziák* közzül, fogságba pedig 8 köz ember, és 1 tiszt esett. A' mi vesztességünk 2 hóltra, 's 20 sebesre tétetik a' nevezett hadi Cancellária által. — *B. Hocze* Gen. Májornak tanúbizonysága szerént, olly vitézi módon viselte magát az égyyesült *Austriai* és *Hassiai* lovasság, hogy a' melly *Frantzia* batallionokba bé vágott, abban ugyan igen kevés ember maradt életben és épségben. Nevezetesen *ditséri* a' *Hassiai* hufzároknak *Obesterét Schreibert*, sőt az egész *Hassus* tizti kart; a' *Leopold* fő her-

tzeg és Palatinus hufzár regementéből *Grusz* kapitányt, *Bachó*, *Inczédi*, és *Székelly* fő hadnagyokat, továbbá a' már gyakorta magokat igen vitézi módon viselt, 's Kurirunkban is meg ditsértetett *Nagy*, és *Miháltz* all hadnagyokat; a' Császár karabélyos regementéből Báró *Wiesenhütten* kapitányt, és Gróf *Dessöffi* fő hadnagyot; a' patantyús seregtől *Cservenka* kapitányt, és *Cantory* hadnagyot; nem külömben következő ordinánzon lévő tiszteket, u. m. B. *Falkenhausen* fő hadnagyot a' Császár dragonyos regementéből; Báró *Lusoff* fő hadnagyot, a' Palatinus hufzár regementéből; Gr. *Korzenski* fő hadnagyot a' Császár gyalog regementéből, *Schaefer* hadnagyot *Lascy* regementéből; kiváltképen maga adjutánsát, *Nestor* zászlótartót, a' ki mind vitézsége, mind bátorsága, mind elmebeli jelenvalósága (*presence d' esprit*), mind álhatatossága által különös kedvességet szerzett magának B. *Hocze* Generál előtt. Minthogy sem felső, sem alsó *Bronnál* nem vólt alkalmas helye seregeinknek, ismét vissza tértek *Reishofeni* tanyájokra.

Decemb. 5 dik, 6 dik, 's több napjain egész 13 dikig tsendességben vólt mind a' két hadakozó fél; hanem ekkor két olly redutáknak készítéséhez fogván a' Frantziák, a' mellyekből sok nyughatatlanságot okozhattak vólna seregeinknek, a' nevezett napot meg előzőtt éjjel, *Mack* vasas regementének fő Strázsamesterét *Walthört* küldötte ki ellenek Gr. *Wuvmser* egygy gyalogságból, és lovasságból állott comandóval, a' ki is mind a' redutáknak készítőit, mindazokat védelmező Frantziákat széllyel üzte, 's redutáikat öfzve rontotta. Más nap reggel el akarván az ellenség a' *Marientháli* erdőséget foglalni, eleikbe ment *Stégelhofer* Obester, és bátor mind embereiknek, mind ágyúiknak számokra nézve erősebbek vóltak nállánál a' Frantziák: mindazáltal valahány izben próbát tettek ellene, mindenkor nagy veszteséggel vissza verte őket, melly dolgában igen nagy segítségére vóltanak nékie a' *Ferdinánd*

fő hertzeg regementéből oda küldetett Magyar vitézek.

Lengyel Ország.

Lemberg 7-ik Decemb. Itten nállunk az a' hir szárnyal, hogy a' Lengyel republica is a' szövetséges Fejedelmek társaságába állott, és 15 ezer embert fog tavaszra ki állítani, és ugyan annyi ezer Oroszokkal küldeni a' Frantziák ellen hertzeg *Poniatovszki József* Gen. Májor vezérlése alatt, a' ki a' közelébb múlt Török háborúban Cs. K. szolgálatban lévén, sok jeles próbáit adta hadi táalentomainak. A' Lengyelek többnire mind lovasok lesznek.

Anglia.

Eggy *Londoni Hólt* nevű könyvnyomtató 50 font sterling birságra, 's két esztendei tömlötzre büntettetett két dolog miatt. 1. Hogy *Paine Tamásnak* ama hires Amériikai tudósnak munkáját, melylyet az *emberiségnek jussairól* irt néhány esztendővel ez előtt, ki nyomtattatta, és el árulta. — 2. Hogy azon resolutiót, mellyet 1780 esztendőben adtanak az Angliai parlamentomnak reformációja íránt, az akkori anti-ministeriális résznek tagjai, a' mostani első minister *Pith, Richmond* hertzeg, és mások, ki nyomtattatta. Négy testvér atyafiak *Robinsons* könyv-árosok is keményen meg büntették, hogy a' fellyebb említett *Paine Tamásnak* munkáját eggy levelező társoknak kérésére meg küldötték. Még keményebb büntetése vala eggy Anglus és eggy Scótziai papnak, a' kik mind ketten a' Frantzia szabadságról prédikállottak halgatóik előtt; az elsőbbnek neve *Winterbottom Plymouti* pap, a' ki 100 font sterlingre, 's 4 esztendei tömlötzre sententziázott, e' mellett 900 font sterling cautiót kellett mutatni 5 esztendőre. Az utólsóbbnak *Fysche Palmer* a' neve, a' ki eggy néhány hetekig tartat-

ván a' *Perthi* tömlőtzen, szekérre tétetett, és néhány dragonyosoknak kísérések alatt *Leithba* vitetvén, ottan pedig hajóra tétetvén, *Botanisbayba* küldetett számkivetésbe. Nagy változás ez N. Britanniában, holott ennekelötte tellyes és tökéletes szabadsága vóit a' gondolkozásnak, és könyvsajtónak, 's tsak akkor tiltatott meg a' leg szabadabban és mérgesebben készitetett könyv is, midőn már eggnéhány ezer nyomtatványok eladattak belőle.

A' *Londoni* és *Florentziai* udvarok közt kötött szövetségnek pontyai ugyan még eddig nem tétettek közönségessé: annyi mindazonáltal bizonyos, hogy a' *Florentziai* nagy hertzeg ámbár nem tartozik is semmi hadi sereggel segíteni is a' szövetséges Fejedelmeket: mindazáltal hogyha szerentsések fognak lenni a' *Frantziák* ellen való hadakozásban, ő is részt veszen a' házból.

Leg közelébb egy kabinét kurir küldtetett a' *Turinban* lévő *Anglus* követhez, a' ki a' *Londoni* udvarnak végső akarattyát a' *Génuai* Republikára nézve meg vitte, és a' parantsolatot is, a' melly szerént köteles leszen a' követ a' nevezett K. Társasággal bánni.

Azon *Skóciai* delegátió, a' melly a' Parlamentom réformátiója végett ki neveztetett, *Novemb.* 26. d. kán ismét el kezdette *Edingburghban* tartatni szokott gyűléseit. — Ennek első tárgya a' Parlamentomnak belső alkotmánya vala, és töbnire abban állapotának meg, hogy az egész Parlamentom apróbb commitékre, az az, válogatott férfiakból álló szakaszokra osztasson fel, a' mellyek reggeli órákon tartsák gyűléseiket, hogy ekképen dél után tudtára adhassák a' Conventnek, minémű tárgyakról tanátskoztanak, 's mit végezzenek legyen. Továbbá azon iparkodik ez a' *Skóciai* commissió, hogy a' *Skóciai* és *Angliai* Par-

lamentom egy fő kormányozó alá tétetessen, és ha lehetséges lehet, úgy egyesítessen e' két nemzet, hogy semmi különbség ne legyen e' kető között. Meg válik, minémű indulattal fog lenni e' tárgy iránt az Angliai ministerium.

Frantzia Ország.

Múlt hólnapnak 27 ik napján gvilotiniroztatott meg *de la Morliere*, az északi Frantzia seregeknek vólt Generállya, és a' *Rysseli* várnak kormányozója, életének 47 esztendejében, a' ki azzal vádoltatott, hogy a' nevezett erősséget az ellenségnek kezébe akarta jádzottatni, és utat nyitni a' K. Társaságnak gyomrába való bé mentelre. — *Auchban* Gaskogniának anya városában azzal keresteltek meg az ott lévő N. Képviselők egy született gyermeket, hogy a' nemzeti zászlót felette meg forgatták, 's *Marat* nevet adtak nékie. — *Marsiliából* az adatott a' N. Gyűlésnek tndtára, hogy azon Török hajót, mellyen *Truillet*, a' Konstantinápolyban lévő Frantzia követ *Deskorches* által *Párisba* küldetett, múlt hólnapnak 10 dik napján egy Angliai hajó meg támadta; hanem vissza üzetett az azon lévő Török hajós legények és katonák által. — A' múlt hólnapnak 25-dik napján tartatott gyűlésben azt kívánták a' *Párisi* előjárók, hogy néhai XVI *Lajosnak* testvér húga *Ersébet* hertzeg affzony adatasson a' revolutionális ítélő szék kezébe, a' két ártatlan királyi magzatok pedig küldetessenek a' fenytő háznak tömlötzébe. A' mint épen mostan olvassuk, illyetén jelentést tettek a' *Tempelei* fogságban küldetett comissariusok, hogy a' *Delfinus* valami nagy dolgokkal vádolta legyen, mind a' nevezett hertzeg affzonyt, mind pedig testvér nénnjét. Mind ezek nem egyébből, hanem a' királyi familia iránt való gyűlölségből származtak, mert az ártatlan kis *Delfinusnak* hogy eredhetne olyan vádlás.

Magyar Ország.

Pestről következő nemes uniszolás küldött hozzánk háromszori bé iktatás végett:

Eggy jó Pólgárnak szives fel kiáltása.

„ Magyar Országának szèrentsés polgárjai ! A' ti hazátok tsendességben vagyon ugyan, ellenben fordítsátok szemeiteket a' hadakozás piatzának ellenséges határaitra, holott a' szegény polgároknak, és földmivelő népnek életek veszedelemben forog, vagyonok és örökségek pedig egy emberi nemzetet meg rontó, és vért szomjuhozó nemzettségnek prédájává leszen. Ez ellen a' gonosz nemzettség ellen hadakozik egy vitéz szabad Magyar sereg, mellynek tartására számos nemes indulatú Urak, és jó polgárok kötelezték magokat mind addig, valameddig a' Frantzia háború fog tartani. Polgárok! mi tsendességben, és óitalomban vagyunk kegyelmes Fejedelmünk alatt; az ő jósága jó téteményekkel tetéz meg bennünket, az ő jósága nem engedi, hogy ezen terhes hadakozás alatt új tere vettessen jobbágyaira. — Ennek a' Magyar szabad seregnek még sints elegendő segedelme. — Atyánkfiai, polgártársaink, nosza nyúllyunk hozzá, 's vigyük tökéletességre ezen nemes munkát! Melly ditsőséges gondolat leszen ez: a' királyért, a' hazáért, a' vallásért, és tulajdon bátorságunkért mivelylyük ezt. Hogyha jó szívvel akarándjuk, könnyen végben vihettyük. Ki lehetne közzülünk, a' ki napjában egy keveset félre nem tehetne e' végre? Miénk a' halzon, mivel az által a' mértékletesség, és virtus nevedni fog. Polgárok! jelen vagyon az idő, és az alkalmatosság, senkinek sem fog terhére lenni ez a' kevés segedelem, égyedül a' köz jóért szükség azt mivelnünk. „

Doct. Decsy Sámuel.